

Nytt om gammelt

August 2016 – Nr. 3/16

FÅBERG OG LILLEHAMMER HISTORIELAG

Bli med på høsttur søndag 18. september

Jørstadmoen militærbase for Forsvaret er et spennende og interessant nærområde – både historisk og i dag. Stedet er i stadig utvikling.

Vi inviterer historielagets medlemmer til en lokalhistorisk vandring på Jørstadmoen søndag 18. september sammen med generalmajor Ole Rønning

Jørstadmo-området militærhistorie går tilbake til 1750 og opprettelsen av det Faabergske Dragon Compagnie med eksersérplass på Onsummoen, i dag Skogmo-jordet, ca. 4-500 meter vest for dagens leir-område. Med utgangspunkt i Onsummoen regnes i dag Jørstadmoen som Norges eldste eksersérplass med fortsatt militær virksomhet.

Vandringen starter med en generell historisk orientering på idrettsplassen ved Stensgård bilforretning. Vandringen blir på ca. 2 km, og går fra idrettsplassen til vegkrysset Jørstadmoen/Baklivegen, deretter til den Sovjetiske krigskirkegården, derfra gjennom indre leirområde til østsiden av Jørstadmovegen ved den nye Fritidsmessen (Salonen).

Den historiske vandringen vil i hovedsak omfatte perioden fra

Inngangsporten til den sovjetiske kirkegården på Jørstadmoen.

1868, da gudbrandsdølene inntok Jørstadmoen ved opprettelsen av Gudbrandsdalen Bataljon, og frem til 1945 da Hærens samband overtok leiren. Utvikling og spesielle hendinger i perioden etter 1945 og fram til i dag vil også bli berørt, bl.a. en kort orientering om Cyberforsvaret.

Kaffe og kake koster kr. 50,- som betales til vår kasserer.

Hjemreise ca. kl. 16.00.

OBS! Det er vanskelig med par-

kering der vi skal møtes. Derfor ser vi gjerne at deltagerne møter opp på Lurhaugen kl. 11.30 slik at vi kan fylle opp bilene, og kjøre samlet derfra.

Bindende påmelding til

Nina G. Skurdal
innen 10. september
til tlf. 930 54 984 eller mail
ninaskurdal@gmail.com.

De som trenger skyss gir beskjed ved påmelding.

Sommertur i strålende vær

Turleder Nina G. Skurdal på skolebenken i Migrasjonsmuséet.

Knut Djupedal orienterer en lydhør forsamling foran et av de norske bolighusene på Migrasjonsmuséet.

Årets sommertur ble avviklet søndag den 5. juni, med Hamar som reisemål. Reiseleder Nina Skurdal kunne ønske 43 medlemmer velkommen ombord i bussen. Allerede ved Moelv ble det stopp for servering av medbragt kaffe og kake. Nina Skurdal og Randi Høstmælingen sto for dette innslaget, noe det ble satt stor pris på.

Første stopp var Migrasjonsmuséet på Ottestad, eller Norsk Utvandrer-museum som det het til for kort tid siden. Gruppen ble tatt imot av Knut Djupe-

dal, som også fungerte som en glimrende guide gjennom en spennende vandring i muséet. Vi fikk god innsikt i utvandrete nordmenns liv i Midtvesten. Selv om vår utvandrerhistorie er godt kjent fortalte Djupedal om ting svært få visste om. Vi har alle hørt at det blant de første utvandrere som dro med "Restauration" var det mange kvekere og haugianere, og at flere kvekere dro over etter hvert. Dette var likevel småtterier mot antall norske mormonere som emigrerte. I perioden 1853 –

1926 utvandret hele 3.500 mormonere. Høydepunktet på denne delen av turen var Djupedals orientering i den gjenoppbygde kirken.

Etter besøket på Ottestad gikk turen til Domkirkeodden for en velsmakende lunsj; ørret med kaffe og kake til dessert. Deretter ble turen avsluttet i Kirsten Flagstadmuséet i Hamar. Der ga daglig leder Annika E. Åsen en meget interessant orientering. Etter besøket på muséet gikk turen tilbake til Lillehammer hvor vi ankom ca. 16.30.

Bøhmer-boka klar for lansering

Per R. Bærøes bok «Lillehammer-reise 1910» er klar for lansering. Bokprosjektet ble grundig omtalt i «Nytt om gammelt» nr. 3/15.

Olav Bøhmer, f. 1869, etablerte seg som lege i Chicago i 1906. Senere sendte han en rekke «Chicagobrev» til Lillehammerforeningen i Oslo.

Den boka som nå foreligger er en detaljert beskrivelse av Bøhmers Lillehammerreise i 1910.

Boka inneholder en rekke opplysninger av stor lokalhistorisk interesse. Mange gode bilder er det også.

I forkant av lanseringen vil det bli

invitert til en pressekonferanse. Selve lanseringen vil foregå

Søndag den 28. august kl. 15.00
på Litteraturhus Lillehammer/
Lillehammer Bibliotek.

Forfatteren, Per R. Bærøe, vil bli intervjuet av Svein Arild Hermanrud. Der vil det bli fokus både på Bøhmer, selve prosessen bak boka, og ikke minst, mye om innholdet.

Det serveres kaffe og kringle, og det blir salgsbod slik at medlemmene kan få kjøpt boka der og da, selvsagt til medlemspris.

Bruk av moderne teknikk

Kjetil Rolseths drone i arbeid i fjellet.

Seterprosjektet har nå god framdrift. Mye registreringsarbeid er unnagjort, og det skrives og redigeres fra flere aktører. Redaktøren har det travelt med å snakke med folk som husker, og som gir verdifulle innspill til innholdet i boka.

En stor utfordring er å få tatt bilder av alle setrene. Til dette arbeidet får prosjektet hjelp av fjelloppsynsmann Jarle Johansen. Ved siden av å være fjelloppsyn i Fåberg Vestfjell er Jarle en dyktig fotograf. Han tar for seg vestsiden. Til å fotografere Kjølområdene og østsiden får vi hjelp av Kjetil Rolseth, en meget anerkjent fotograf.

Både Jarle og Kjetil benytter drone til mange av opptakene. En drone er egentlig et flygende kamera. Det er strenge regler for bruk av drone. Profesjonelle operatører må

ha lisens. Alle må forholde seg til regelverket. Dette er selvsagt i orden for våre to fotografer. Det kreves i tillegg en viss konduite ved dronebruk. Mange vil kunne føle seg overvåket med flygende kamera 15-20 meter over hodet. En skikkelig forklaring før man begynner viser seg å løse problemene, ja, ikke bare det, det øker interessen for prosjektet.

Bruk av drone erstatter selvsagt ikke tradisjonell fotografering, men i svært mange tilfelle blir bildet mye bedre hvis kameraet kan komme seg noen meter opp fra bakkeplanet. Vi kan selvsagt ikke si mye om kvaliteten på det skrevne stoffet, men vi tror det blir bra. Når det derimot gjelder den moderne fotograferingen av setrene er vi sikre på at det blir bra.

Minneord – Helge I. Rønning

Med Helge I. Rønning har en av vårt historielags største bidragsytere og støttespillere gått bort. Gjennom mange tiår har han vært den personifiserte by-historikeren i Lillehammer. Og Helge hadde et svært godt minne, han husket og kunne beskrive hendelser fra langt bak i tiden på en nøyaktig måte. Han husket både navn og årstall til det siste. Mange har hatt glede av den kunnskapen han satt inne med og den evnen han hadde til å formidle denne på en levende måte. Han hadde god kjennskap til det gamle Lillehammer, og særlig handelsstanden langs Storgata. Fåberg og Lillehammer historielag utnevnte Helge I. Rønning til æresmedlem i 2015. Det er en tittel som henger høyt, men det var svært velfortjent etter hans store innsats for historielaget gjennom mange år. Han hadde en ekstra omsorg for historielagets årbøker, og var alltid til stede på de årvisse årboklanseringene.

Han kom inn i årbokredaksjonen i 1993, med årbok nr. 13. Med sine mange interessante artikler om det gamle bylivet i Lillehammer har han bidratt til årbøkernes popularitet og les-verdighet.

Vi er glade for at vi har fått tatt vare på Helges kunnskap i disse artiklene i årbøkene. Han disket opp med detaljer; og kunne med sikkerhet huske forbindelser, navn og årstall. Helge I. Rønning var et unikum i lokal-historisk sammenheng.

For historielaget har han betydd svært mye, og vi vil savne hans kunnskap og hans glimt i øyet.

Grethe Borgen

Fåberg og Lillehammer historielag

Nytt om gammelt

utgis av Fåberg og
Lillehammer Historielag,
Postboks 331, 2602 Lillehammer.
Bankgiro: 2000.24.19115
post@faberghistorielag.no
www.faberghistorielag.no

Jon Thorsrud har tatt seg av produksjonen.

Årbok nr. 35

blir variert og innholdsrik. Boka ble omtalt i forrige nummer av «Nytt om gammelt». Lanseringen vil finne sted i begynnelsen av november, sannsynligvis på Lillehammer videregående skole med mulighet for å se den lokale skolehistoriske samlingen til Johan Storm Munch. Detaljene er ikke stadfestet ennå, men arrangementet vil bli behørig annonsert i lokalpressen.

Grasrotmidler til historielaget

I nr. 3/16 fortalte vi om muligheten for å bli grasrotgiver ved spill i Norsk Tipping. Vil man gi fem prosent av spilleinnsatsen til historielaget må man registrere seg som kunde i Norsk Tipping. Ved å benytte denne muligheten tilgodeses historielaget med en andel av Norsk Tippings overskudd. Og vår orientering fra sist høst har allerede virket! I januar mottok historielaget de første 750 kronene. I mai kom nye 1950, slik at vi allerede har bokført 2.700 kroner som en hyggelig ekstrainntekt. I september får vi oppgjør for 2. tertial, og vi kommer sannsynligvis til å få mellom 4000 og 5000 som inntekt i år.

Norsk Tipping har gjennom sine mange spill store årlige overskudd. Svært mange spillere bidrar ikke til å styre noe av overskuddet. Da vil andre bestemme hvor overskuddet skal gå.

Til dere som spiller: Har dere ikke allerede valgt et annet godt formål så la historielaget nyte godt av grasrotmidler! Man lar seg registrere hos en kommisjonær, og må samtidig oppgi org. nr. på den organisasjonen man ønsker å tilgodese. Historielagets org. nr. er: 989 704 656. På forhånd takk!

Nytt fra historielaget

Lokalhistoriske seminarer.

Også denne vinteren vil Fåberg og Lillehammer historielag, i samarbeid med Høgskolen i Lillehammer, arrangere lokalhistoriske foredrag i Litteraturhus Lillehammer/ Lillehammer bibliotek. Vi holder oss til onsdagskveldene kl. 19.00.

Foreløpig ser det ut til at foredragene vil spenne svært vidt.

Vi får blant annet høre om den lokale birkebeinerhistorien, (borgerkrigstida på 1200-tallet), om lokal avishistorie, Lillehammer under krigen, Lillehammerforeningen i Oslo, henrettelser i området og statuer i byen som forteller vår historie.

Forelesere er Tore Pryser, Magnhild Bruheim, Trond Feiring, Ivar Olstad, Asbjørn Ringen og Gudmund Moren.

Det endelige programmet vil bli lagt i løpet av de nærmeste ukene og vi tar forbehold om endringer. Programmet vil bli trykket opp og kan hentes på biblioteket. Hvert enkelt foredrag vil også bli annonsert i lokalavisa.

Historielaget planlegger fotogruppe

Det ligger mye god historie og dokumentasjon i gamle bilder. Det er viktig å ta vare på disse, registrere dem og få innhentet mest mulig informasjon om hvor bildet er tatt, hvem som er avbildet og andre data om

fotografiet.

Samtidig er det viktig å kunne bevare bildene digitalt, og kunne hente dem fram igjen når man trenger dem. For eksempel trenger både årboka og andre av lagets planlagte utgivelser stadig nye bilder. Gode illustrasjoner gjør alltid bøkene mer interessante.

Til arbeidet med å finne de riktige registreringssystemer og å legge en plan for fotogruppearbeidet har vi foreløpig fått med oss forlegger Jon Thorsrud, fotograf Kjetil Rolseth og bibliotekar Vegard Gundersen. Styremedlem i historielaget, Mikael Finsveen, vil koordinere fotogruppa. Vi regner med oppstart av fotogruppa etter sommeren. Du har kanskje lyst til å være med i dette arbeidet? Ta gjerne kontakt med historielaget, Mikael Finsveen, tlf.: 41855811 eller epost: mfinsvee@bbnett.no

Julemarked på Maihaugen

Også i år stiller Fåberg og Lillehammer historielag opp med boksalg på Maihaugens julemarked 26. og 27. november.

Da får du muligheten til å handle julegaver fra vårt bok-lager. Er du medlem får du medlemsrabatt ved kjøp på vår stand på Maihaugen. Der selger vi også årets årbok nr. 35 og Olav Bøhmers Lillehammerreise 1910 – begge gode julegaver.